

Præst og Menighed i Nordslesvig i Tiden efter 1864.

Af L. V e s t e n, Præst i Sulsted.

I »Sønderjydske Aarbøger« har der gentagne Gange været offentliggjort Afhandlinger, der belyser den sønderjydske Kirkes Stilling under det præj-siske Styres ihærdige og maalsikre Bestræbelser efter at benytte ogsaa Kirken til at afnationalisere Befolkningen i den Landsdel, der efter Krigen i 1864 var afstaaet til de sejrende Magter af det besejrede Danmark.

Saaledes har H. P. Hanssen i Aarbøgerne for 1890 og 1897 behandlet Spørgsmaalet, og senere har Redaktør Niels Hansen i Aargangen 1913 i en indgaaende og udtømmende Afhandling paavist den stærke Udvikling af den tyske Gudstjeneste i de nordslesvigske Kirker. I de Aar, der fulgte efter denne Afhandlings Fremkomst, var alle tyske Evner saa stærkt spændte af den kæmpemæssige Anstrengelse, som Verdenskrigen udkrævede, at Udviklingen paa det kirkelige Omraade i Retning af yderligere Fortyskning vel nok i det væsentlige var gaaet i Staa paa det Punkt, den var naaet til i 1913, da den nordlige Del af Sønderjylland atter i 1920 stemte sig ind under sit gamle Tilhørsforhold og dermed ogsaa ind under dansk kirkeligt Styre.

Efter Redaktør N. Hansens Opgørelse fra 1913 var der i den nu atter danske Del af Sønderjylland i Aaret 1864 ialt 108 Sogne med udelukkende dansk Kirkesprog; men i 1913 fandtes der kun 26 Sogne, hvor der ikke prædikedes paa Tysk. Disse 26 Sogne var: Aller, Asserballe, Ballum, Bjerning, Branderup, Brøns, Døstrup, Egvad, Ensted, Hanimelev, Hjærndrup, Hjerpsted, Hjerting, Hørup, Kegnæs, Magstrup, Mjolden, Moltrup, Randerup, Rejsby, Skast, Sottrup, Svenstrup, Varnæs, Visby og Vonsbæk. I Løbet af godt og vel en Menneskealder havde den tyske Gudstjeneste saaledes mere eller mindre trængt den hidtil eneraadende danske Gudstjeneste tilbage i 82 Sogne, hvor Befolkningens daglige Sprog var dansk, samtidig med, at den yderligere havde bredt sig i de Sogne, hvor der før havde været skiftende dansk og tysk Gudstjeneste; i et enkelt Sogn, Udbjærg, var den danske Gudstjeneste helt fortrængt.

Man kan forstaa, at en Stat forlanger af saadanne Undersaatter, der er af en fremmed folkelig og sproglig Afstamning, at de i Skolen skal lære at kende det Lands Sprog, de nu en Gang statligt tilhører. Men man maa eje et saa kraftigt Statsbegreb, som det prøjsiske er, naar man paa Kommando vil have disse samme Undersaatter til at omsætte de højeste aandelige Opfattelser fra Modersmaalets indlevede Udtryk til et fremmed Sprogs for dem tomme Lydforbindelser. Et saadant kirkeligt Sprogskifte gaar ikke for sig, uden at der sker Fortræd, og de rigeste aandelige Værdier lider Skade derved. Dette er en erfaringsmæssig Sandhed, som andre sønderjydske Egnes Skæbne kan bekræfte; og det er aabenbart Bevidstheden om denne Sandhed, der ligger bag ved den Be-

brejdelse, som Redaktør N. Hansen rettede mod de sønderjydske Præster, at de har haft »saa ringe Forstaaelse for den Fare, som Kirkens Fortyskning rummer for deres Gerning«, og han siger, at »medens Befolkningen i andre Landsdele — f. Eks. Polen og Finland — har Kirkens Tjenere til trofaste Hjælpere i Kampen for Bevarelsen af »berettigede nationale Ejendommeligheder«, har Kirken i Nordslesvig svigtet paa dette Punkt til stor Skade for sin egen indre Udvikling«. »Der var en Tid«, fortsætter han, »da det saa ud, som Præstestandens Holdning kunde faa en skæbnesvanger Betydning for det kirkelige Liv. Naar det ikke er blevet værre, end det er, saa kan det ikke siges at være Præstestandens Skyld som Helhed, men saa skyldes det enkelte fremragende Personligheder iblandt dens Mænd og saa i ikke mindre Grad Befolkningens medfødte, dybe, aandelige og religiøse Sans«.

En saa haard Bebrejdelse mod de Mænd, der i Tiden efter 1864 har staaet paa de nordslesvigske Prædikestole og ledet Ungdommens Konfirmationsundervisning, ægger til at danne sig en Forstaaelse af disse Mænd og den Stilling, hvori de var anbragt overfor deres Menigheder. Nu, da Historiens Hjul har drejet sig saaledes, at de »berettigede nationale Ejendommeligheder« i Nordslesvig atter er betroet til danske Myndigheders Varetægt, er vi i hvert Fald kommet noget nærmere til det Tidspunkt, da vi har Raad til at se med Historiens og Sjæleforstaaelsens Øjne paa det, der fandt Sted i Udlændighedstiden.

At der blev faret haardt frem mod den danske Gudstjeneste, er ikke en blot og bar Paastand; det er indrømmet ogsaa fra tysk Side. Johannes Tiedje har set det og revset det som en Forsyndelse mod det

ophøjede og mod Befolkningens helligste Goder; ingen har vel skarpere end han opridset Modsætningen mellem tysk og dansk Gudstjeneste i det nordlige Sønderjylland, naar han skriver saaledes: »Vi Tyskere finder saa sjældent virkelige tyske Gudstjenester, i hvilke Samfundets Aand kan spores; det er Pligtfølelse, men ikke religiøs Trang, som holder disse Gudstjenester i Live. Det vil visselig ikke lykkes at forene politisk sammentrommede Folk til en religiøs Menighed. Og fordi dette er saaledes, op søger vi de danske Gudstjenester, ofte trods den sproglige Vanskelighed. Her føler vi os i Guds Menighed; her bliver det indbyrdes Forhold, hvori man som Naboer og i Samfundet staar til hinanden, til et religiøst Fællesskab«.*)

Hertil vil kunne siges, at det er ikke Præsterne, der har indført de tyske Gudstjenester og afskaffet de danske, og dette maa indrømmes, naar nogle enkelte spredte Tilfælde undtages. Det er Konsistoriet i Kiel, der staar med Ansvaret; og dog har dette Konsistorium — som Regel — altid haft en ydre Anledning i Form af et Andragende fra flere eller færre af Medlemmerne indenfor den paagældende Menighed; der findes ganske vist Tilfælde, hvor det kan paa vises, at et saadant Andragende er fremkommet efter Præstens Tilskyndelse. Men i det aldeles overvejende Antal Tilfælde var det »den tyske Forening« eller dens ledende Mænd, der stod bag ved Andragendet om tysk Gudstjeneste, og overfor denne Forening stod baade Præst og Konsistorium værgeløse, da den altid kunde gaa ud fra at have den prøjssiske Kultus-

*) »Nordslesvig, en Forhandling i »Die christliche Welt«, oversat af V. Ammundsen«, Side 98.

ministers Øre. Det Rædselsregimente, som denne uansvarlige Sammenrottelse udøvede, satte næsten altid sin Vilje igennem; derfor vakte ogsaa i Aaret 1909 Hørupsagen saa stort et Røre omkring Pastor Beucks Navn, fordi han ved at sætte sin Personlighed ind tilføjede »Foreningen« det Nederlag, at de tyske Gudstjenester, der var indført i Hørup nogle Aar i Forvejen, blev ophævede. Og Generalsuperintendent Kaftan greb Lejligheden til for et Øjeblik at stryge den tyske Forening af sig, da han skrev saaledes:

»Utvivlsomt er der bleven syndet ved at fremkalde tyske Gudstjenester i Nordslesvig. Politikere har uden religiøs Optagethed grebet ind med urene Hænder.*) At anmode om tyske Gudstjenester uden at tænke paa at ville besøge dem er hyklerisk Adfærd, der nedværdiger Kirken og sætter Plet paa vort tyske Skjold«.

Tilbagetoget i Hørup var det mest opsigtvækkende; men det var ikke det eneste. I Stilhed blev der hist og her gjort Indskrænkninger i de tyske Gudstjenester, hvor det kun var smaat bevendt med Besøget, enkelte Steder ophævedes de helt, og disse Indskrænkninger kan kun skyldes Præsternes Indberetninger og Forestillinger. Helt uden »Forstaaelse af den Fare, som Kirkens Fortyskning rummede for deres Gerning«, var de altsaa ikke. Men under Køllerregimentets Flodhestepisk og den tyske Forenings Angiverlavhed dukkede man sig; vi Mennesker — selv om vi er Præster — er ikke alle egnede til at gaa ind under Martyriet. Nogle var der, som gik den Vej; andre søgte sig anden Virksomhedskreds. Johannes

*) Udhævet her.

Tiedje anfører*), at i Løbet af 5 Aar drog 29 % af Folkeskolens Lærere til andre Egne, fordi de var for fintfølede til at se paa, hvorledes der daglig syndedes mod deres Stammefrænder. Indenfor Præstestanden kan der ogsaa nævnes Eksempler paa en saadan frivillig Landflygtighed; og de, der ikke lagde Skjul paa deres Misnøje med Udviklingens Gang, som Diakonen Fischer i Løjt, maatte sande Poul Møllers skæmtende Ord, at »en Kapellan kan gammel blive og holde sig ved Haab i Live;« hans Navnefælle i Højrup maatte — maaske — ogsaa bøde for sin Frimodighed ved ikke at blive forflyttet fra sit beskedne Embede, før Krigen forflyttede ham for bestandig.

Vil vi være retfærdige overfor de Præster, der beklædte Embederne i Sønderjylland, maa vi ikke glemme de Omstændigheder, som til alle Sider omgav dem. Deres Embedsstilling medførte for dem som for Lærerne, at de stod i den mest umiddelbare Berøring med en Befolkning, der — bevidst eller blot instinktivt — saa paa dem som Tjenere for et fremmed og fjendtligt Voldsherredømme, og til den anden Side stod Konsistoriet i Kiel, der gennem den tyske Forenings Sindelagssnuseri til enhver Tid kunde holde sig underrettet om den enkelte Præsts Stilling i den standende Strid.

Det var ikke misundelsesværdige Kaar saaledes at arbejde under Ufrihed til begge Sider.

Naar dette er sagt, staar tilbage den Kendsgerning, der er bevidnet ofte og fra de forskelligste Egne, at der fra mangfoldige sønderjydske Præstegaarde er slaaet den bosiddende Befolkning en fremmed Aand i Møde, hvor personligt elskværdige end Præ-

*) »Nordslesvig«, Side 87.

stefolkene kan have været. Ikke blot Sproget var fremmedartet; det Sprog, der som oftest var Hjemmesprog i Præstegaarden, var det tyske Sprog; det samme Sprog brugte Præsten overfor den stedlige Lærerstand, som stod under ham i hans Egenskab af Skoleinspektør, og paa Tysk udstedte han sine Forholdsregler til Kirkebetjentene, hvis da disse nogenlunde kunde fatte Meningen. Og naar han i Kirken og overfor Befolkningen i det private Samkvem talte det danske Sprog, fik dette en Klangfarve og et Tonefald, der lod fremmedartet, selv om Sætningsbygning og Ordforraad var sprogligt rigtige.

Men ogsaa hele Bevidsthedsretningen var fremmed; det hændte ikke ofte, at man fik Indtryk af, at Præsten delte med sine Sognebørn det Fond af folkeligt Livsindhold, der i Form af Sagn og Historie, Eventyr og Folkedigtning kaster sin Lystone over hele Samfundstilværelsen. Han kom i saare mange Tilfælde til at staa udenfor det religiøse Fællesskab, der, som Tiedje siger, udspringer af »det indbyrdes Forhold, hvori man som Naboer og i Samfundet staaer til hinanden.«

Alt dette maa have haft sine Aarsager.

I den danske Presse er der Gang paa Gang talt om de mange Embedsmænd sydfra, som af den prøjsiske Regering blev sendt nordpaa for at delagtiggøre Sønderjylland og Sønderjyderne i tysk Kulturs og Statsstyres Velsignelser. De fleste — i hvert Fald nordfor Kongeaen — vil vel derfor tænke og sige, at Aarsagerne til de Misforhold, der ovenfor er peget paa, laa gemt deri, at alle disse Præster blev sendt op nede fra selve Tyskland for efter en kortvarig og nød-

tørftig Undervisning ved Præsteskolen i Haderslev at spredes ud over Landet. Hvis denne Forklaring er rigtig, svinder ganske vist alle Forstaaelsesvanskeligheder af sig selv; men umiddelbart indlysende er denne Forklaring imidlertid ikke for den, der har færdedes i disse Egne med en Smule Opmærksomhed. Her er derfor det Spørgsmaal taget op til Undersøgelse: hvor stammede de Mænd fra, som i Tiden 1864—1920 har været Præster i de Sogne, som nu atter er indlemmede i Danmark? Det drejer sig om alt i alt 294 Personer, som i det Tidsrum har været fast ansatte i de nordslesvigske Præsteembeder. Under eller straks efter Krigen i 1864 afskedigedes en hel Del Præster fra den danske Tid, og flere fik samme Skæbne i 1867, da Landet gik ind under projsisk Statsstyre alene; alle disse er ikke taget med; derimod er medregnet dem, der valgte at gaa ind under de nye Forhold og blive i deres gamle Embeder.

Af de 294 Præster er der 36, hvis Fødested ikke er angivet i det Materiale, der har staaet til Raadighed; dette Tal kan dog næsten helt bortfjærnes. Naar man kender lidt til Navne og Personer i de sonderjydske Egne, kan man med en Sandsynlighed, der for manges Vedkommende nærmer sig til Vished, anbringe de 32 af dem indenfor visse videre Grænseskel saaledes, at der kun bliver 4 tilbage, om hvis Fødested der ikke tør siges noget bestemt.

Og Forholdet viser sig da at være dette, at af de 294 Præster er 16 født nord for Kongeaaen, 168 i Landet mellem Kongeaa og Skelbæk, 71 mellem Skelbæk og Ejder, 34 sydfør Ejderen, 1 er født i Indien, og 4 kan der ikke udtales noget om. Udtrykt i Procent vil det sige, at

57 pCt. er født i selve Nordslesvig, 24 pCt. er født i Sydslesvig, og kun 11 $\frac{1}{2}$ pCt. er født i det egentlige Tyskland, og for en Del af disse sidste gælder det yderligere, at vel er de født sydfor Ejderen, men de er opvokset nordfor den.

Vi bliver da nok nødt til at sige, at kan der med Rette bebrejdes de nordslesvigske Præster noget i Retning af manglende Evne til i alle Forhold at være det for en Menighed, som en Præst bør være, da maa Bebrejdelsen rettes mod Landets egne Sønner; og hvad der end kan være at forekaste det kielske Konsistorium og det prøjsiske Kultusministerium, vil man dog ikke med synderlig Berettigelse kunne hævde, at de har søgt at fremme Afnationaliseringen ved Masseindkaldelse af Kirketjenere sydfra.

— Men hvorledes skal vi nu naa til en Forstaaelse af det mærkelige Forhold, at Mænd, der er rundne af samme Jordbund som de Menigheder, blandt hvilke de virkede som Præster, er kommen til at staa i en saadan skæv Stilling til Deres Sognefolk?

Naar der her skal gøres et Forsøg paa at besvare dette Spørgsmaal, henvises der først til den Kendsgerning, at blandt de 294 Præster findes der kun nogle meget faa, som enten er udgaaet fra et Hjem, der var alment kendt som Danskhedens Bærer i en videre eller snævrere Kreds, eller som ved Slægtskabsbaand knyttedes til et saadant Hjem. I det store og hele tør vi derfor sige, at fra Hjem, der vidste med sig selv, at de i deres folkelige Tilhørsforhold havde deres Kilder mod Nord og ikke mod Syd, er der kun kommet et Faatal af unge Mænd, der lod sig uddanne paa Tysk til at tjene deres Folk for Alter og paa Prædikestol; var der i saadanne Hjem unge,

som følte et Kald til at virke i Kirkens Tjeneste, drog de hellere mod Nord, og mange af dem har sid-det eller sidder endnu i Præstegaarde nordfor Konge-aaen. Det at være Lærer eller Præst i Sonderjylland har vel for dem ingen Fremtidsforjættelse haft over sig. Der er ingen, som har Ret til at tænke nedsæt-tende om dem af den Grund; men M. Mackeprang, der er en af dem, som gik over Kongeaaen — ganske vist ikke for at blive Præst, men for at lære at skrive om danske Kirker —, siger i Forordet til sin Bog »Nordslesvig 1864—1909« saaledes: »Der er vel man-gen en Nordslesviger, der senere bittert har fortrudt, at han som 16—17 Aars Dreng valgte at gaa mod Nord, har følt det, som var han flygtet fra sin Del af Arbejdet«. — Fra de bevidst danske Hjem drog de dygtigste unge Mænd ud til det rent praktiske Arbej-de for at afstive deres Folkefæller i Kampen for Ret-ten til at sidde paa den fædrene Jord som frie Mænd og Kvinder; de blev Foregangsmænd i Land-brug, Mejeribrug, Haandværk og Handel for at være med til at skabe det rent materielle Rygstød, der var nødvendigt, hvis man vilde holde Modstanderne Stangen.

Det var altsaa fra nationalt set lidet udprægede Hjem eller fra Hjem med tysk Paavirkning, at Hoved-massen af Præster udgik, og naar saadanne unge Mænd i Livets mest modtagelige Alder kommer i en stor og rig Kulturs Prægeværksteder, maa der blive paatrykt dem et Stempel, som ikke let lader sig ud-viske, selv om Kulturen er fremmed for deres Oprin-delighed. De kommer nemlig fra Hjem, som kun har evnet at hyde Barnet og den unge den rent umiddel-bare og enkle Familiekultur. Hjemmet har ved sin

kulturelle og nationale Uinteresserethed eller ved tyskpræget Modvilje givet Slip paa Forbindelsen med sit eget Udsprings oprindelige Kilde og er derfor helt ude af Stand til at give den unges vaagnende Trang nogen som helst Mættelse fra livgivende Kilder, der vælder fra Folkefællesskabets Minder, Haab og Daad. Hos en saadan Ungdom opstaar der et tomt Rum, som begærer at fyldes; der bliver Plads til den nye Kultur, der allerede i næste Slægtled begynder at fæstne sig som »arvet Kultur«. — Erich Schlaikier har søgt at vise, hvorledes et Menneske, hvis lykkeligste Barneminder former sig i det danske Sprog, gennem Opdragelse og Studium erhverver sig et nyt Kulturovertræk, der faar ham til at betragte sig som Tysker; hvad man end kan mene om Schlaikiers Form, tør det næppe betvivles, at denne Form giver Udtryk for et Indhold, der for ham og mange andre er saare virkeligt.

Naar vi nævner den »arvede Kultur«, d. v. s. den arvede tillærte Kultur, rører vi ved et andet Forhold, der er egnet til at kaste Lys over det Spørgsmaal, vi behandler. Af de 294 nordslesvigske Præster har ikke mindre end 60 været Præstesønner, hvortil kommer de, der har været Sønner af tysk uddannede Embedsmænd i andre Stillinger. Omtrent en Fjerdedel af hele Præstestanden har staaet paa dette andet Trin af Kulturtilegnelsen — nogle paa tredje og fjerde Trin —, paa det Punkt altsaa, hvor den ny Kultur begynder at gaa i Blodet og bliver noget mere end en løs Overklædning.

Der kunde saaledes komme — ja maatte nødvendigvis komme — et fremmed Element ind i Forholdet mellem Præst og Menighed; der var sket Brud paa

den hjemlige Forbindelsestraad, der gaar fra Personlighed til Personlighed. Præsten blev en ensom Mand i Sognet; indenfor Præstegaardens Enemærker kom Sognets Folk kun, naar de havde et Ærinde til Præstens »Kontor«. Det, som heldigvis dog endnu kendes i »det gamle Land«, at en Aftenstund banker det paa Præstens Dør, og udenfor staar en Mand fra Sognet med sin Pibe i Munden og hans Kone med Strikkeposen under Aftenslaget og spørger, om de kommer til Ulejlighed; naar de saa er bragt til Sæde, og Lampen er bleven tændt, gaar Talen, mens Kaffen dufter, og Bindehosen øges, om Dagen og Vejen, om Tider og Mennesker, om Evighed og Guddom og lægger sig til Hvile i en Sang og Tak til ham, der giver Kræfter den lange Dag til Kæmpedaad som til Fugleslag — det kendtes der saare lidet til i Landet mellem Kongeaa og Skelbæk. Af den Grund var der ogsaa Præster dernede, som bevidst søgte at opretholde et Forhold, det længere nordpaa vil være umuligt at faa indført. Vi betragter Daaben som en Menighedshandling, der bør foregaa i Kirken; Hjemmedaab er en Nødhandling under Livsfare. I sønderjydske Sogne, særlig stærkt udpræget i de gamle gottorpske Dele af Landet, er det derimod saaledes, at Hjemmedaaben er det almindelige og Kirkedaaben den sjældne Undtagelse. Ved en saadan Daabshandling i Hjemmet holdes der Daabsgilde, hvori Slægt og Venner tager Del, og der var da Lejlighed for Præsten, naar han kom for at døbe Barnet, til at komme i Berøring med en Del af de Mennesker, som han ellers til daglig var uden Forbindelse med.

Hist og her lykkedes det en Præst at bryde gennem det skillende Lag og naa frem til at faa Tag i sin

Menighed eller i hvert Fald en Del af den. Det skete vel særlig, hvor en alvorlig Præst af den tysk-pietistiske Retning fik oparbejdet en Kreds, der sluttede sig om ham; i saadanne Kredse er Ordet om at give Kejseren, hvad Kejserens er — baade Skat og Ære — mere end ét Sted bleven den Kanal, hvorigennem gammel og ny Kultur mødtes og blandedes. Grundtvigianisme kendte den tyske Kirke intet til, derfor stod Kirkens Vejledere evneløse overfor den Del af Befolkningen, hvis Aandsindhold var præget af den danske grundtvigske Højskole.

— Mon ikke det her fremsatte har rørt ved noget af det almindelige, der maa lægges til Grund for Besvarelsen og Forstaaelsen af det rejste Spørgsmaal? Der kan paa hvert enkelt Sted have været mangfoldige andre Ting, som har lagt sig i Vejen for Tilrettelæggelsen og Oparbejdelsen af det rette indbyrdes Forhold mellem Præst og Menighed, men som en over det hele hvilende Hindring var det dog nok dette, der gav Hovedudslaget, at medfødt Kultur og tillært Kultur forkvaklede gensidig hinanden; stundom saa man det underlige, at en Præst med helt medfødt tysk Slægtskultur, hos hvem der altsaa intet forkvaklet var, havde langt lettere ved at blive Sønderjyderne en Sønderjyde, end den, der var født midt i det Folk, blandt hvilket han var stillet som aandelig og religiøs Vejleder.

Præster i Nordslesvig 1864—1920.

1. Hans Ahlmann, f. i Egen 1803; Diakon i Sottrup 1831—36, Svenstrup 36—70 (død). — 2. Anders Andersen, f. i Rurup 1889; Arrild 1917. — 3. Anton Christian Andersen, f. i Flensborg 1887; Løgumkloster 1915—21, nu i Holsten. — 4. Jørgen August Andersen, f. i Ting-

lev 1863; Rejsby 1890 94, Diakon Haderslev 1894 1.07, Moltrup-Bjernerup 1907—21. — 5. Peter Andersen, f. i Branderup 1882; Holbøl 1912. 6. Andreas Martin Andersen f. i Enge 1823; Simonsberg 1857 63, Katharinenheerd 63 67, Bevtoft-Tirslund 67 85, Osby 85 88 (død). 7. Karl Heinrich Andersen, f. i Katharinenheerd 1865; Diakon i Løjt 1895 1907, Agerskov 1907—20 (død). 8. Lorenz Andreas Andersen, f. i Risum 1828; Hellevad-Egvad 1864 95 (død 96). — 9. Sievert Andersen, f. 1801; Risum 1827 35, Hammelev 35 44, Magstrup-Jægerup 44 79 (død). 10. Sonke Rickert Andersen, f. i Okholm 1873; Arrild 1906 10, Ballum 10 21, nu i Holsten. — 11. August Albert Wilhelm Arendt, f. i Mecklenburg 1845; Branderup 1881—88, Asserballe 1888 1904 (død). 12. Paul Arnold, f. i Sachsen 1866; Branderup 1896—1905, Hviding 1905 10, Osby 10—21; 1921 blev han Præst paa Amrum. 13. Balthasar Asmussen, f. i Kliplev 1845; Ensted 1875 1903, Varnæs 1903 14. 14. Eduard Adolf Asmussen, f. paa Pelvorm 1836; Emmerlev 1868 93 (død 1912). 15. Henrik Edvard Andreas Asmussen, f. i Kristiansminde ved Aabenraa 1863; Hjoldelund 1892 94, Øster Lindet 94 1903, Oksbøl 1903 20. — 16. Waldemar Friedrich Carl Augustiny, f. i Ulsnæs 1864; Notmark 1893 1916, Hornup 16 21; 1921 blev han Præst i Tumby-Strukstrup. 17. Christian Bachmann, f. i Sommersted 1868; Hygum 1899 1914, Nybøl 14 21; 1921 blev han Præst i Bergstedt i Stormarn. 18. Hans Peter Marcus Både, f. i Schlotup ved Lübeck 1871; Diakon i Ullerup 1898 1903, Avgustenborg 1903—09, Aabenraa 1909. — 19. Rudolf Bernhard Bahnsen, f. i Haderslev 1854; Bylderup 1882 94; han blev Husfader i Othmarschen under Breklum Missionsanstalt. 20. Ernst Becker, f. i Lysabild 1834; Aller 1868 90; fra 1890 til 1911 var han Præst i Dronninglund i Vendsyssel. — 21. Jacob Bendixen, f. i Løjt 1865; Kegnæs 1894—1906, Sommersted 1906—21; 1921 blev han Præst sydpaa et Sted. — 22. Claus Frederik Vilhelm Bendz, f. i København 1813; Præst paa Tunø 1849—53, Øster Hornum 53 60, Lysabild 60 80 (død). — 23. Johann Nicolai Waldemar von Fischer Benzons, f. i Løgumkloster 1867; Roager 1896—1917, Svenstrup 1917. — 24. Theodor August Bernth, f. i Korsør 1817; Kegnæs 1860—94 (død 1907). — 25. Hans Anton Iver Bertelsen, f. i Osby 1875; Diakon i Sønderborg 1903—08, Sottrup 1908—19; 1919 blev han Præst ved

Mikkelskirken i Kiel. 26. Nis Bertelsen, f. i Norborg 1815; Kateket ved Petri Kirke i København 1848—54, Frederiksstad 54—62, Norre Brarup 62—64, Bjolderup 64 (død s. A.). — 27. Martin Bertheau, f. i Hamborg 1882; Vojens-Jægerup 1915—20. 28. Carl Jürgen Johannes Beueck, f. i Holbøl 1887; Kompastor i Sønderborg 1919—20, tysk Præst i Tønder 1920. 29. Johann Otto Friedrich Beueck, f. i Ottensen 1849; Branderup 1875—80, Skrydstrup 80—87, Holbøl 87—92, Horup 1892—1916. 30. Peter Andresen Beyer, f. 1803; Uge 1834—37, Tinglev 37—76 (død). — 31. Christian Friedrich Johann Bischoff, f. i Rendsborg 1841; Roager 1874—91. 32. Ludvig Blædel, f. i København 1809; Brande 1838—51, Nustrup 51—70, Kjeldby paa Møen 70—79 (død). 33. Andreas Böck, f. 1875; Rejsby 1904—14, Kværns 14—21; 1921 blev han Præst i Niendorf a. d. Stecknitz. — 34. Johan Lauritz Sandal Bohr, f. i Nakskov 1815; Ballum 1854—65, Mogeltønder 65—76 (død). — 35. Friedrich Emil Hermann Boltén, f. paa Pelvorm 1865; Brarup 1893—96, Mogeltønder 96—1919; 1919 blev han Præst i Bünsdorf. — 36. Johann August Hermann Boltén, f. i Bünsdorf 1833; Ny Pelvorm 1863—67, Moltrup-Bjærning 67—1907 (død 1911). 37. Hans Detlef Bracker, f. i Aabenraa 1869; Abild 1895—98. 1898 blev han Missionsinspektør i Breklum. Dr. theol. 1923. 38. Gustav Emil Brag, f. i Tønder 1838; Klangshøl 1866—68, Hygum 68—99 (død 1903). 39. Jürgen Carl Anton Braren, f. i Utersum paa Før 1879; Bylderup 1907—12, Aastrup 1912. 40. Carl Wilhelm Emil von Brincken, f. i Haderslev 1845; Præst paa Grode 1878—82, Valsbøl 82—87, Spandet 1887—1904. — 41. Christian Carl Heinrich Max Brodersen, f. i Rostock 1869; Arrild 1896—1905 (død). 42. Karl Albert Brossmann, f. 1887; Brøns 1917—21; 1921 blev han Præst i Bording. — 43. Boye Johannes Bruhn, f. i Aabenraa 1870; Odenbøl 1903—05, Skærbæk 1905—17, Bjolderup 1917. — 44. Christian Heinrich Bruhn, f. i Augustenborg 1828; Brarup 1860—63, Diakon i Haderslev 63—77, Gram 1877—87; 1887 blev han Præst i Rørby paa Sjælland og døde der 1896. 45. H. E. D. Harald von Bruun-Neergaard f. i Ratzeburg 1827; Aller 1865—67 (død). — 46. Heinrich Burmester, f. i Augustenborg 1871; Bylderup 1902—06, Burkal 1906—15, Tinglev 1915—21; 1921 blev han Præst i Quickborn i Holsten. — 47. Hans Bølle Mose, f. i Odense 1804;

residerende Kapellan i Nykøbing p. M. 1829—36, Hjortlund-Kalvslund 36—51, Aastrup 51 77 (død).

48. Johannes Heinrich Schlichting Carlsen, f. i Flensborg 1847; Arrild 1880 89, Ballum 89—94, Aastrup 1894—1911 (død). 49. Carsten Erich Carstens, f. i Tønder 1810; Diakon i Tønder 1840—64, Præst samme Sted 1864—84. — 50. Georg Christensen, f. i Ketting 1800; Kværs 1827 46, Nybøl 46 87 (død 1892). — 51. Alfred Michael Christensen, f. i Broager 1859; Skast 1885 90, Møgeltønder 90—96 (død). 52. Asmus Jessen Christensen, f. i Ensted 1867; Tandslet 1893 1906; Diakonissepræst i Berlin 1906 13, Skodborg 13—15, Tyrstrup-Hjernerdrup 1915—23; i Efteraaret 1923 tog han Afsked og blev Præst i Preetz. — 53. Thomas Georg Christensen, f. i Randerup 1883; Oksevad 1911—15, Skodborg 15—21; 1921 blev han Præst i Schiffbeck ved Hamborg. — 54. Thomas Peter Christensen, f. i Højst 1853; Randerup 1882 89, Aastrup 89 94 (død). — 55. Lauritz Clausen, f. i Hjardehund 1857; Logumkloster 1885—92, Magstrup-Jægerup 1892—1910, Hagenbjerg 1910. — 56. Theodor Clausen, f. i Hjordkær 1866; Rejsby 1895 1904, Bov 1904. — 57. Heinrich Ferdinand Emil Claussen, f. i Tønder 1832; Dybbøl 1865—1902 (død). — 58. Johannes August Julius Claussen, f. i Bredsted 1853; Rødnæs 1881 86, Hviding 86 90, Tyrstrup-Hjernerdrup 1890—1915 (død 1921).

59. Hans Peter Frederik Dahl, f. i Jels 1850; Lyksborg 1882—91, Aller 1891—19. — 60. Christian Damm, f. i Kværs 1815; Kværs 1847—64, Hostrup 64—77 (død). — 61. Christian Friedrich Dau, f. i Rendsborg 1822; Ballum 1865—73 (død). — 62. Paul Christian Johann Heinrich Delfs, f. i Slesvig 1835; Kværs 1865—97 (død 1917). — 63. Hermann Wilhelm Dose, f. i Oldensvort 1845; Højst 1874—82, Stepping-Frørup 1882—1920. — 64. Hans Andreas Theodor Dreese, f. i Aabenraa 1821; Diakon i Ekerneførde 1859—64, Hjordkær 64—78, Aastrup 78—89 (død 1894).

65. Heinrich Philipp August Eckell, f. i Slesvig 1821; Diakon i Heiligenstedten 1857—64, Hammelev 64—70, Vedsted 70—96 (død 1909). — 66. Jacob Christian Bahne Engel, f. i Starup 1841; Hjordkjær 1878—87, Hagenbjærg 87—1910 (død 1913). 67. Christian Ewertsen, f. 1831; Hviding 1868—82.

68. Holger F a n g e l, f. i Nørborg 1804; Højbjærg-Elsborg 1838—42, Oksbøl 42 61, Hagenbjærg 61—87 (død). — 69. Holger Christian Clausen F a n g e l, f. i Nørborg 1811; Notmark 1849—93 (død 1899). 70. Carl Otto Ludvig F i s c h e r, f. i Haderslev 1868; Højrup 1896 — faldt ved Moulin den 27. Februar 1915 som Officer i den tyske Hær. 71. Hans Clausen F i s c h e r, f. i Aabenraa 1850; Diakon i Løjt 1881 94, Fjelstrup 1894 1914 (død). — 72. Broder Jacob F r i e d r i c h s e n, f. i Niblum paa Før 1860; Randerup 1889—98, Øster Logum 1898.

73. Gustav Waldemar G a r d t h a u s e n, f. i København 1807; Kompastor i Barmstedt 1844—64, Ulkebøl 64—72 (død). 74. Bertel Petersen G o d t, f. i Rinkenæs 1814; Rinkenæs 1842—45, Notmark 45—46, Felsted 46—51, Hagen i Westfalen 51—56, Ennepesstrasse 56—64, Generalsuperintendent 64—85 (død). 75. Ludwig Heinrich Johannes G o d t f. i Mannheim 1860; Diakon i Sorup 1890—93, Lintrup-Hjerting 93—1911, Adsbøl-Graasten 1911—20. — 76. Peter Hinrichsen G o d t, f. i Rinkenæs 1817; Præst ved Haderslev Hospital 1849 50, Mannheim 53 62, Neckarelz i Baden 62—64, Kosel 64 77, Sønderborg 77—93 (død 1902). — 77. Nis Simon G o t t f r i e d s e n, f. i Nustrup 1852; Udbjærg 1879—83, Højst 83—92, Nustrup 92—1913 (død). — 78. Frederik Petersen Vincens G o t t l i e b, f. i Hviding 1841; Skast 1869—74, Bolling-Sæding 76—82, Klinte-Grindløse paa Fyn 1882—1912. — 79. Ahrend Detlef G r a u e r, f. i Rise ved Aabenraa 1805; Diakon i Løjt 1834—48, Moltrup-Bjerring 48—50, Burkal 64—73 (død). — 80. Otto Georg G r a u e r, f. i Rise ved Aabenraa 1818; Diakon i Læk 1845—48, Hjordkjær 48—51, Schwelm 51—64, Vilstrup 64—92. — 81. Theodor Otto Wilhelm Hieronymus G r o t h, f. i Hohenfelde i Holsten 1832; Enge 1859—65, Oksevad 65—80, Magstrup-Jegerup 80—92 (død 93). 82. Andreas Christian Ludvig G r o v e-R a s m u s s e n, f. i Horsens 1836; Fole 1868—70, Rejsepræst 70—74, Harte-Bramdrup 74—78, Allerup-Davinde 78—92, Hanskirken i Odense 92—1904 (død). — 83. Ludwig G r u b e, f. i Ditmarsken 1888; Wesselburen 1914—19, Diakon Tønder 19—20; 1920 blev han Præst i Schönkirchen ved Kiel. — 84. Christian Vilhelm G r ø n n i n g, f. i Fredericia 1813; Missionær i Teluguland 1847—65, Ballum 1873—89 (død 1898). — 85. Hermann Heinrich G r ø n n i n g, f. i Indien 1856; Udbjærg 1883—88, Diakon i

Aabenraa 88—1910, Augustenborg 1910—20. — 86. Hans Heinrich Gøttge, f. 1811; Udbjærg 1841—67, Rødding-Skrave 67—80 (død). — 87. Friedrich Gorrisen Gøttig, f. i Flensborg 1813; Hansühn i Oldenburg 1844—64, Aabenraa 64—92 (død 1904).

88. Andreas Hamann, f. i Husum 1872; Kegnæs 1908—14, Hammelev 14—21. 89. Andreas Hansen, f. 1810; Hjerpsted 1837—44, Bov 44—50, Broager 1864—83 (død). — 90. Frederik Christian Hansen, f. i Avgustenburg 1806; Snejbjærg-Torring 1839—42, Aastrup 42—51, Hatsted-Skovbøl 51—66, Sottrup 66—71, Tandslet 71—93 (død 1906). — 91. Hans Peter Hansen, f. i Toftlund 1861; Hjerpsted 1897—1906, Kegnæs 1906—08 (død). — 92. Jørgen Hansen, f. i Tandslet 1802; Ballum 1827—30, Notmark 30—45, Egen 45—89 (død). — 93. Jørgen Hansen, f. i Hammelev 1876; Branderup 1905—11, Hostrup 1911. — 94. Peter Hansen, f. i Uge 1864; Roager 1891—95, Rødding 1895—1902, Dybbøl 1902. — 95. F. A. K. G. Harder, f. 1865; Hostrup 1907—11. — 96. Adolf Heinrich Ferdinand Hans von Helholt, f. i Grone, Kreds Göttingen, 1880; Bylderup 1913—21. — 97. Wilhelm August Hillegaart; Rømø 1867—71, Arrild 71—80. — 98. Peter Hiort, f. i Haderslev 1805; Diakon i Ullerup 1843—49, Diakon i Broager 49—55, Kompastor i Meldorf 55—64, Hoptrup 64—88 (død 99). 99. Christian Hoeck, f. i Augustenburg 1881; Bjolderup 1909—16, Løjt 16—21; 1921 blev han Præst i Berkenthin i Lauenborg. — 100. Friedrich Heinrich Carl Ludwig Hoeck, f. i Adsbøl 1829; Diakon i Oldensvort 1861—64; Adelby 64—72, Augustenburg 74—1902. — 101. Johann Hoeck, f. i Løgumkloster 1792; Adsbøl-Graasten 1823—39, Ketting 39—72 (død). — 102. Johannes Heinrich Hoeck, f. i Flensborg 1850; Rinke-næs 1876—86, Hjordkjær 86—89; Præst ved Georgskirken i Hamborg 1889—1919 (død 1921). — 103. Nis Petersen Hoeck; Uge 1846—64, Varnæs 64—81 (død). — 104. Peter Petersen Hoeck, f. i Abild 1868; Kværns 1897—1905, Felsted 1905. — 105. Jacob Hansen Holdt; Præst ved Helligaandskirken i Flensborg 1840—51, Kompastor Aabenraa 51—65, Løgumkloster 65—77 (død 79). — 106. Ernst Ludwig Emil Holm, f. i Svans 1831; Rylskov 1864—69, Oksebøl 1869—1902 (død). — 107. Peter Cramer Holm, f. i Ballum 1815; Aventoft 1845—61, Borne 61—67, Agerskov 67—80. — 108. Gottfried Horstmann, f. paa Rømø 1871; Skrave

1908—13, Brøns 13 17, Skarlbæk 17—20; 1920 blev han Præst i Marne. — 109. Hermann Friedrich Horstmann, f. i Sarau 1842; Rømø 1875—1902 (død). — 110. Hans Thomsen Horlyck; Karlum 1864—67, Oksbøl 67—68 (død).

111. Christian Johannes Jacobsen, f. i Haderslev 1854; Skarlbæk 1884—1905; Præst i Tyrol 1905—18 (død). — 112. Georg Gottlieb Jacobsen, f. i Haderslev 1844; Rømø 1872—74, Randerup 74—82; derefter Buderup-Gravlev 82—93, Bregninge-Bjærgsted paa Sjælland 93—1900 (død). — 113. Jacob Nicolai Peter Jacobsen, f. i Haderslev 1847; Daler 1876—83, Vonsbæk 1883—1917. — 114. Johan Christian Jacobsen, f. i Kliplev 1825; Kateket ved Frederikskirken paa Kristianshavn 1854—61, Bol 61—64, Starup-Grarup 64—94 (død 1898). — 115. Peter Nicolay Jacobsen, f. i Humptrup 1873; Mjolden 1903—21, Udbjærg 1921. — 116. Carl Friedrich Jasper, f. i Altona 1875; Udbjærg 1904—09, Diakon i Sørup 1909. — 117. Gustav Daniel Jøbsen, f. i Flensborg 1852; Hjerpsted 1880—83, Daler 83—89, Oksevad 89—94, Ullerup 94—1920. — 118. Conrad Jensen, f. i Sveising 1829; tysk Præst i Bordeaux 1856—63, Kompastor i Neumünster 63—70, Nustrup 70—92 (død). — 119. Heinrich Jensen; Vedsted 1842—70 (død). — 120. Johannes Jensen, f. i Haderslev 1867; Rinke­næs 1906—15 (død). — 121. Niels Jensen, f. i Sønder Vilstrup 1855; Rinke­næs 1886—1906. — 122. Ole Christian Jensen, f. i Tyrstrup 1877; Notmark 1917. — 123. Peter Jensen; Skast 1890—96, Løjt 1896—1904 (død). — 124. Jep Jepsen; Humptrup 1845—67, Tand­slet 67—71 (død). — 125. Nicolai Thomas Johannes Jespersen, f. i Dejbjærg 1816; Abild 1865—78 (død). — 126. Peter Nicolai Jespersen, f. i Bedsted 1810; reside­rende Kapellan i Kattrup 1847—49, Ærøskøbing 49—51, Nørre Brarup 51—60, Sommersted 60—87 (død). — 127. Christian Nissen Jessen, f. i Hellevad 1840; Diakon i Løjt 1876—80, Bjolderup 80—1903 (død 1906). — 128. Claus Theodor Jessen, f. i Fjølde 1829; Hjoldelund 1863—64, Felsted 64—81, Øsby 81—84 (død). — 129. Eduard August Friedrich Jessen, f. i Nibøl 1839; Brarup 1868—79, Ravsted 1879—1909. — 130. Georg Friedrich Jessen; Abild 1840—64, Nørborg 64—73, Ulkebøl 73—83 (død). — 131. Johannes Ludolph Jessen, f. i Lützenburg 1863; Udbjærg 1890—1903, Dedsbøl 03—21 (død). — 132. Ludwig Owe Jessen, f. i Kiel 1852; Simonsberg 1879—81, Spandet 81—86, Toftlund

86—92, Vilstrup 1892—1913. — 133. Peter Jørgen Jessen, f. i Hoptrup 1887; Rinkenæs 1918. — 134. Sønke Jessen, f. i Læk 1836; Højrup 1867—73, Døstrup 73 84, Sottrup 1884—1908. — 135. Carl Wilhelm Andreas Jesz, f. i Heide 1844; Windbergen 1871—79, Nørre Løgum 1879—1913. — 136. August Heinrich Johannsen, f. i Hjoldelund 1836; Uge 1866—71, Fole 71—84, Felsted 84—1905 (død 1907). — 137. Emil Christian Johannsen, f. i Hjoldelund 1840; Holbøl 1870 81, Felsted 81—83 (død). — 138. Peter Møller Johannsen, f. i Abild 1846; Tinglev 1876—1910 (død). — 139. Peter Jessen Juhl, f. i Tinglev 1852; Vollerwiek 1881 82, Lintrup-Hjerting 82—93, Rise 1893—1910 (senere død i Kiel). 140. Edward Nissenius Jessen Juhler, f. i Løjt 1885; Løgumkloster 1911—15, Aabenraa 1915. — 141. Jürgen Christian Jürgensen, f. i Hamborg 1885; Emmerlev 1913—21; 1921 Præst ved Johanneskirken paa Før. — 142. Carl Marius Jørgensen f. i Løgumkloster 1883; Sønderborg 1911. — 143. Jørgen Jørgensen, f. i Bjolderup 1847; Skast 1875—84, Fole 84—96. — 144. Nicolai Jørgensen, f. i Hjordkjær 1874; Præst ved Hospitalet i Haderslev 1908 21. — 145. Theodor Emil Jørgensen, f. paa Samsø 1847; Løgumkloster 1877—84, Døstrup 1884—1917.

146. Theodor Christian Heinrich Kaftan, f. i Løjt 1847; Diakon i Aabenraa 1873—80, Skoleraadgiver i Slesvig 80—84, Tønder 84 —86, Generalsuperintendent 1886—1917. — 147. Johannes Kardel, f. i Tønder 1887; Asserballe 1914—20; 1920 blev han Præst i Brügge ved Kiel. — 148. Georg Karstens, f. i Grumtoft 1833; Præst ved Helligaandskirken i Flensborg 1864—65; Kliplev 1865—1905 (død 1906). — 149. Lorenz Ketelsen, f. i Frøslev 1854; Ny Pelvorm 1893—98, Halk 1898—1902 (død). — 150. Peter Osvald Kier, f. i Haderslev 1838; Øster Løgum 1864—87, Tønder 1887—1910 (død). — 151. Max Friedrich Gustav Kirchmann, f. i Schwartau ved Lübeck 1871; Randerup 1898—1906, Daller 1906—11; 1911 blev han Præst i Grossenbrode og 1917 i Kollmar. — 152. Marcus Johannsen Kjær; Hjerpsted 1844—48, Ensted 48—57, Rise 57—82 (død). — 153. Mathias Kragh, f. i Hoptrup 1876; Hjerpsted 1908—10, Hviding 10—19; 1919 blev han Præst i Hohenaspe. — 154. Peter Kragh, f. i Gimming 1794; Præst i Nordgrønland 1818—29, Gerlev-Enslev 29—38, Lintrup-Hjerting 38—50, Øsby 50 81 (død 1883). — 155. Hans Christian Peter Kuhl, f. i Flensborg 1866; Vedsted 1896—1919.

156. Eichbaum Wilhelm Lange, f. i Aabenraa 1816; Dr. phil.; Ullerup 1864—94 (død 1901). 157. Heinrich Asmus Langlo, f. 1876; Skrave 1905—09, Lysabild 1909—20; 1920 blev han Præst i Ekernefælde. — 158. Christian August Lassen, f. 1842; Diakon Løjt 1871—75, Nørre Løgem 75—79, Skærbæk 79—83 (død). 159. Lauritz Michael Lauritzen, f. i Hammelev 1878; Rømø 1906—10, Tinglev 10—14, Varnæs 1914. 160. Mads Lauritzen, f. i Haderslev 1858; Skrydstrup 1887—1903, Halk 1903. — 161. Heinrich Christian Sophus Lawaetz, f. i Kosel 1831; Skrydstrup 1865—71, Sottrup 71—84, Ulkebøl 1884—1902 (død). — 162. Christian Georg Peter Lindelof; Roager 1869—70 (død). — 163. Anton Elias Lorentzen, f. i Arrild 1881; Rømø 1914—19, Hjordkjær 1919. 164. Hans Peter Andreas Lorentzen, f. i Haderslev 1847; Valsbøl 1873—77, Diakon i Haderslev 77—94, Starup-Grarup 94—97 (død). 165. Johannes Lorentzen, f. i Haderslev 1881; Rømø 1910—14, Diakon Haderslev 14—20; 1920 Præst i Hanved. — 166. Christian Hansen Lousen, f. i Agerskov 1872; Ensted 1904—10, Ketting 1910. — 167. Johannes Lucht, f. i Burg i Ditmarsken 1873; Diakon i Petersdorf 1901—06, Udbjærg 1910—13; 1913 Præst i Lunden.

168. Sievert Fritz Magaard, f. i Gl. Haderslev 1855; Kompastor i Læk 1883—97, Fole 1897—1921. — 169. Magnus Theodor Mahler, f. i Højt 1873; Diakon i Ullerup 1903—07, Diakon i Haderslev 07—14, Tandstlet 14—21; 1921 blev han Præst i Vivild-Vejlby. — 170. Gustav Heinrich Christian Julius Mangels, f. i Slesvig 1846, Hjerpsted 1886—97, Emmerlev 1897—1900 (død). — 171. Paul Matthies; Skrave 1914—16; Feltpræst 1916. — 172. Christian Matthiesen, f. i Rinkenæs 1857; Rødnæs 1886—92, Højt 1892—1900, Egen 1900—20 (død). — 173. Hans Matthiesen, f. i Enge 1889, Højrup 1918—20; 1920 Præst i Karlum. — 174. Karl Matthiesen, f. i Haderslev 1866; Diakon i Sønderborg 1893—1903, Rødding 1903—10; 1910 Præst ved Diakonisseanstalten i Flensborg. — 175. Thomas Heinrich Matthiesen, f. i Haderslev 1874; Spandet 1905—09; 1909 Præst ved Petri Kirke i Flensborg. — 176. Adolf Heinrich Strodtmann Matzen, f. i Hammelev 1819; Fjelstrup 1864—94 (død). 177. Andreas Matzen; Bylderup 1849—51, Frederiksstad 51—54, Trelstorp 54—65, paany Bylderup 65—68; 1868 Skoleraadgiver i Slesvig. — 178. Friedrich

Dücke Sigismund Matzen; Diakon i Neustadt 1860—64, Vonsbæk 64 67 (død). 179. Jørgen Michaelsen, f. i Sommersted 1830; Uge 1864—66, Bjolderup 66—80, Rødning 80—95 (død 1900). 180. Hans Balsløv Mønsen, f. i Sønderborg 1803; Nørre Løgum 1834—50, Store Vi 1864—68, paany Nørre Løgum 68—75 (død 1880). 181. Johan Ludvig Mønsen, f. i Dybbøl 1800; Diakon i Læk 1831—45, Hojer 45—71 (død 1875). — 182. Johannes Jonas Alexander Mønsen, f. i Ullerup 1839; Højt 1867 74, Burkal 74—1906 (død). — 183. Johannes Moritzen, f. ved Tønder 1889; Jels 1915—20. 1920 Præst i Holsten. — 184. Julius August Michael Mønsen, f. i Nordhaksted 1826; Løjt 1864—96 (død). — 185. Carl Eduard Müller, f. i Haderslev 1812; Kateket i Præsto 1840—45, Hammelev 45 51, Gorschendorf i Mecklenburg 51—52, Doberan 52—64, Haderslev 64 90 (død 1898). 186. Christian Albert Frederik Müller, f. i Præsto 1841; Diakon i Sønderborg 1866 71, Adsbøl-Graasten 71—97, Nybøl 1897—1914. — 187. Jens Georg Marius Møller, f. i Lyksborg 1816; Hjerpsted 1848—50, Kejtum 50 60, Oland 60 64, Sønder Brarup 64 73, Ketting 73—91 (død). — 188. Niels Hansen Møller, f. i Bevtoft 1881; Visby 1908—22. — 189. Peter Iversen Møller, f. i Rødning 1871; Augustenborg 1902 03, Øster Lindet 03—17, Vonsbæk 1917.

190. Peter Hjort Neiling, f. i Haderslev 1817; Løgumkloster 1849—50, Grünstadt til 64, Sønderborg 64—77, Tyrstrup-Hjerndrup 77—89 (død). — 191. Christian Jørgen Nielsen, f. i Rinkenæs 1870; Højt 1900—03, Præst i Flensborg 03—09, Toftlund 09 15, derefter Rektor i Rendsborg, Dr. phil.

192. Nicolai Christian Nielsen, f. i Løgumkloster 1848; Højrup 1873—88, Sommersted 88—1906, Tandstlet 1906 09. — 193. Thomas Ernst Nielsen, f. i Munkbrarup 1869; Brarup 1897 1903, Højt 03 11, Rise 1911 21; 1921 Præst i Haseldorf ved Pinneberg. 194. Andreas Nissen, f. i Aabenraa 1861; Mjolden 1891—94, Agerskov 1894—1906, Broager 1906. — 195. Christian Ludvig Nissen, f. i Aabenraa 1807; Valsbøl 1864—65, Skærbæk 65—79 (død 1885). — 196. Hans Frederik Nissen, f. i Paarup ved Odense 1842; Asserballe 1871—88, Gram 88—99 (død). — 197. Karl Friedrich Wilhelm Nissen, f. i Lyksborg 1880; Kompastor i Sønderborg 1908—11, Lintrup-Hjerting 11—20. — 198. Nis Hansen Nissen, f. paa Barso 1857; Brons 1885 1913

(død). 199. Olaf Frederik Nissen, f. i Asserballe 1873; Mjolden 1899—1903, Bjolderup 03 08; 1908 Præst ved Apostelkirken i Hamborg. 200. Peter Georg Waldemar Nissen, f. i Fjelstrup 1869; Skast 1897—1905, Ballum 05—10, Brede 1910.

201. Carl Ludwig Albert Obbarius, f. i Anhalt 1837; Hammelev 1871—1908. 202. Asmus Villhelm Olsen, f. i Tønder 1862; Diakon i Tønder 1891—1905 (død). 203. Gottfried Adolf Karl Martin Otte, f. i Mølln i Lauenburg; Wacken 1894—99, Nordhastedt 1899—1905, Hellevad-Egvad 1905 10, Diakon i Aabenraa 1910 15, 1915 Præst i Tellingstedt.

204. Bertel Nicolai Paulsen, f. i Rinkenæs 1872; Romo 1902 06, Kværns 06—13, Kompastor Broager 13 20; 1920 Præst i Hütten. 205. Nicolai Jensen Paulsen, f. i Rinkenæs 1861; Brarup 1889 93, Ladelund 93 96, Hellevad-Egvad 1896 1904 (død.) — 206. Paul Duyssen Paulsen, f. i Hojer 1857; Højrups 1888 95, Ballum 1895—1905 (død). 207. Albert Theodor Petersen, f. i Haderslev 1857; Olderup 1884—86, Hollingsted 86 90, Daler 1890—1906, Diakon i Tønder 1906—16 (død). 208. Carsten Jensen Petersen, f. i Møgeltonder 1871; Præst ved Frue Kirke og ved Helligaandskirken i Flensborg 1900 03, Brarup 03 11, Magstrup 1911. 209. Christian Jensen Petersen, f. i Tønder Landsogn 1861; Hviding 1891—1904, Skodborg 1904—13, Haderslev 1913. 210. Eide Henrich Petersen, f. paa Kalø 1858; Okholm 1886—89, Hjorkær 1889 1917 (død). — 211. Georg Christian Petersen, f. i Stenderup 1817; Hellevad-Egvad 1849 50, Ihringen i Baden 51—64, Bov 64 74, Hanved 74—93 (død). 212. Heinrich Wilhelm Petersen, f. i Kiel 1852; Kompastor ved Slesvig Domkirke 1880 87, Øster Løgum 87 97, Starup-Grarup 1897 1919. 213. Jacob Eduard Petersen, f. i Slesvig 1814; Diakon i Ullerup 1849 50, Præst i Stockholm og paa Øen Worms 51 68, Vonsbæk 68 82 (død). — 214. Jes Petersen, f. 1802. Hjoldelund 1833—37, Holbøl 37—70 (død). — 215. Jes Petersen, f. i Bylderup 1857; Abild 1888 94, Oksevad-Jels 1894—1900. — 216. Julius Christian Broder Petersen, f. i Højer 1860; Hjerpsted 1884—86 (død). — 217. Pauli Dominico Petersen, f. i Rødnæs 1856; Diakon Ullerup 1883 86, derefter nogen Tid Præst ved Johanneskirken i Flensborg. 218. Peter Andreas Petersen,

f. i Læk 1875; Asserballe 1905—10, Tandslet 10—14, Vilstrup 1914—19; Rejsepræst i Halle og senere Hospitalspræst i Berlin. — 219. Peter Friedrich Petersen, f. i Flensborg 1856; Hviding 1882—86, Bevtoft-Tirslund 86—91, Haderslev 1891—13, Medlem af Konsistoriet i Kiel 1913, Generalsuperintendent 1917. — 220. Andreas Christian Popp, f. i Felsted 1882; Diakon i Løjt 1910—14, Hygum 1914. 221. Friedrich Immanuel Prah l, f. i Møgeltønder 1885; Keg-næs 1915—21; 1921 Præst i Angel. 222. Hans Peter Prah l, f. i Vedsted 1808; Øster Løgum 1840 48, Osby 48—50, Wetzlar 51—64, Gl. Haderslev 64—69 (død). — 223. Hans Schlaikier Prah l, f. i Øster Løgum 1845; Mjolden 1873—76, Møgeltønder 76 90, Egen 90—93, Gl. Haderslev 1893 19, Dr. theol. — 224. Hans Hinrich Pries, f. i Langenrade 1846; Hoge 1875—79, Uge 79—94; 1894 Præst i Elmshorn i Holsten.

225. Erich Peter Frederik Raben, f. i Haderslev 1805; Diakon Aabenraa 1839—49, Stenderup 49—50, Præst i Rhinprovinsen 1851—60, Schenefeld 60—63, Hohenwestedt 63 64, Halk 64—77. — 226. Conrad Albert Rafn, f. i Harritslev 1799; Gjøll 1825—30, Nordrup-Farendløse 30—45, Gram 45 77 (død). — 227. Nicolai Ratenburg; Brede 1845 74 (død). — 228. Ludvig Andreas Reuter, f. i København 1836; Diakon Broager 1864 83, Forstepræst der 1883—1905 (død). — 229. Ludwig Georg Jacques Reuter f. i Aabenraa 1837; Ladelund 1864—83, Rise 1883—92, Aabenraa 1892—1908 (død senere). 230. Claus Rickers, f. 1870; Abild 1899—1921 (død). — 231. Hans Nicolai Riis, f. i Løgumkloster 1822; Rejsby 1869—90 (død). 232. Theodor Riis, f. i Løgumkloster 1853; Simonsberg 1881—84, Ladelund 84—90, Medelby 1890—1900, Svenstrup 1900—15 (død).

233. Claus Christian Rolfs, f. i Ostrohe i Ditmarsken 1856; St. Annen 1883—93, Hojer 1893; Dr. theol. 234. Hermann Roll; Lintrup-Hjerting 1867—82 (død). — 235. Johannes Otto Roos, f. 1884; Ensted 1911 20; 1920 Præst i Holsten. — 236. Gustav Nicolaus Rühmann, f. i Husum 1888; Daler 1914. 237. Eduard Carl Thomas Rønnau, f. i Odenbøl 1835; Kompastor i Burg p. Femern 1863 65, Ensted 65—74, Bov 1874—1904. — 238. Thomas Karl Theodor Rønnau, f. i Ensted 1869; Løgumkloster 1897 1910; Præst i Albersdorf i Ditmarsken 1910.

239. Georg Friedrich Scheel, f. i Flensborg 1847; Diakon i Tønder 1875 79, Abild 79—87 (død). — 240. Friedrich

August Gerhard Schmidt, f. i Burkal 1850; Hjerpsted 1877—80, Agerskov 80 94, Ketting 1894—1909 (død 1910). — 241. Hans Nissenius Schmidt, f. i Aabenraa 1850; Brarup 1879—85, Mjolden 85—91, Bevtoft-Tirslund 1891 1919 (død 1922). 242. Johannes Amalius Schmidt, f. i Bylderup 1847; Hjerpsted 1872—77, Mjolden 77 84, Brede 1884 94, Egen 94 99 (død). 243. Johannes Carl Schmidt, f. i Tønder 1869; Vodder 1896—1919. — 244. Lorenz August Ludwig Schmidt, f. i Læk 1841; Asserballe 1867 71, Højer 71—92; Præst i Sorup i Angel 1892 98 (død 1905). — 245. Niels Schmidt, f. i Hoptrup 1826; Præst i Frederik den syvendes Kog 1860 64, Seminarieførstander i Tønder 64 70, Svenstrup 70—1900 (død 1901). — 246. Niels Schmidt, f. i Gram 1874; Jels 1903—11, Rodding 11 20; Præst i Kiel 1920. 247. Peter Christiansen Schmidt, f. 1797; Uge 1828 33, Bylderup 33—49, Burkal 49—50, Skodborg 50—75 (død). — 248. Svenne Schmidt; Læk 1864—67, Ravsted 67—78 (død). 249. Theodor Schmidt, f. i Tønder 1868; Skrydstrup 1903 21; Præst i Bøl 1921. — 250. Heinrich August Schröder, f. i Heide 1843; Spandet 1873—80, Øster Lindet 80—94, Brede 1894—1910. — 251. August Heinrich Schumacher, f. i Petersdorf p. Femern 1835; Brarup 1866—67, Toftlund 67—86 (død). 252. Christian Friedrich Wilhelm Schumacher, f. i Brarup 1867; Uge 1894—1921; Præst i Rhinprovinsen 1921. — 253. Ernst Friedrich Schumacher, f. i Slesvig 1844; St. Annen 1873—79, Hohenstein 79 88 Kompastor i Broager 1888—1913. 254. Simeon Gottfried Schumacher, f. i Garding 1844; Diakon i Ullerup 1873—82, Holbøl 82 86 (død 1888). 255. Peter Martin Christian Schwartz, f. i Hochfeld i Holsten 1872; Kliplev 1906—17, Burkal 1917. — 256. Christian Carl August Schwensen, f. i Horup 1811; Horup 1846—91 (død 1899). — 257. Gustav Tycho Friedrich Wilhelm Seeger, f. i Slesvig 1834; Visby 1867—1908 (død senere i Kiel). — 258. Peder Simonsen, f. i Vedsted 1870; Oksevad 1900 11, Jels 11—13, Norre Logum 1913. 259. Simon Christian Simonsen; Diakon Ullerup 1886—94, Bylderup 1894—1903. — 260. Johan Friedrich Stapel, f. i Wandsbeck 1812; Katedet ved Petri Kirke i København 1839—48, Brøns 1866 85. — 261. Wilhelm Steffen, f. i Gettorf 1864; Logumkloster 1892—97, Adsbøl-Graasten 1897—1911, Tønder 11 20; Præst i Læk 1920. 262. Claus Heinrich Christian Stegelmann; Udbjerg 1871—79. 263. Friedrich Wilhelm Au-

gust Stute, f. i Celle 1844; Uge 1871—78, Halk 78—98 (død),

264. Hermann Thomas Johannes Tadey f. i Frederiksstad 1833; Eggebæk 1864—71, Diakon i Sønderborg 71—93; Præst i Nykirke i Angel 93—98 (død). 265. Anders Nielsen

Tange, f. i Arnum, Højrup Sogn, 1889; Øster Lindet 1918

19; Præst i Kating 1919. 266. Jakob Peter Terp, f. 1882; Oksevad 1918. — 267. Thomas Christian Thielsen, f. i Hanved 1873; Skast 1905—12, Højst 12—19; Præst i Herzhorn i Holsten 1919. — 268. Claus Thiesen, f. i Oversø 1846; Simonsberg 1875—78, Bedsted 78—1909. — 269. Hans Christian Thiessen, f. i Muspot 1840; Randerup 1872

74, Brøde 74—84, Diakon i Broager 84—87, Nybøl 87 96 (død). — 270. Peter Thomsen, f. i Flensborg 1807; Præst ved Frederikskirken paa Kristianshavn 1836—39, Munkbrarup 39—58, Kompastor i Nienstedten 58—68, Stepping-Frorup 68 82. — 271. Thyge Thygesen; Præst ved Helligaandskirken i Altona 1848—70, Tyrstrup-Hjerndrup 70

77 (død). — 272. Detlef Peter Vilhelm Theodor Tiedje, f. i Witswort 1840; Skrydstrup 1872 80, Oksevad-Jels 80—89, Osby 89 1909 (død 1917). 273. Theodor Wilhelm

Tiedje, f. i Skrydstrup 1878; Diakon i Løjt 1907—10, Ravsted 10—20; tysk Præst i Gøteborg 1920. — 274. Hans Tonnesen, f. i Bastrup 1854; Diakon Aabenraa 1880—88, Hoptrup 1888. 275. Johannes Jacob Tonnesen, f. i Aabenraa 1882; Bedsted 1909 10, Hellevad-Egvad 10 19; Præst ved Mariekirken i Rendsborg 1919. 276. Heinrich Lud-

wig Martin Richard Treplin, f. i Friedland i Mecklenburg 1871; Holbøl 1900—04, Løjt 04 16, Feltpræst 16 18, Romo 1919 22.

277. Christian August Valentiner, f. i Flensborg 1815; Rinkenæs 1846—49, Tyrstrup-Hjerndrup 49—50, Seminarieførstander og Præst i Bernburg (Anhalt) 52—60, Coswig 60—64, paa ny i Tyrstrup-Hjerndrup 64 70, Gl. Haderslev 70 92 (død). 278. Otto Friedrich Valentiner,

f. i Bernburg 1854; Diakon i Tønder 1882—91, Ketting 91—94, Sønderborg 1894—1918 (død). — 279. Fedder Edlef Julius Vogel, f. i Flensborg 1835; Øster Lindet 1869—80, Lysabild 1880 1908 (død senere i Flensborg). — 280. Karl Gustav Vogel, f. i Øster Lindet 1876; Holbøl 1905—12; Præst i Vesterland p. Sild 1912; faldt i Krigen i Juni 1915.

281. Peter Johannes Georg Emil Wacker, f. 1839; Rinkenæs 1867—76; Præst ved Diakonisseanstalten i Flensborg 1876. — 282. Karl Wilhelm Heinrich Georg Wassner,

f i Haderslev 1863; Arrild 1890 95, Nørborg 1895—1908, Hammelev 1908—14, Fjelstrup 14 20; Præst i Wesenberg ved Segeberg 1920. 283. Christian Theodor Weber, f. i Broager 1865; Toftlund 1893—1909, Nørborg 1909. — 284. Friedrich Karl Christian Weiland, f. i Bedsted 1874; Emmerlev 1900 13, Nustrup 13—21; Præst i Dedsbøl 1921. 285. Johann Heinrich Weiland, f. i Oldenswort 1836; Bedsted 1864—78, Hostrup 1878 1907 (død 1915). — 286. Johannes Wilhelm Weiland, f. i Wilster 1839; Diakon i Oldenswort 1866 67, Forstepræst 67—75, Skodborg 1875 1904 (død 1908). — 287. Johan Preben Sutor Wernich, f. i Sønderborg 1819; Rinkenæs 1850—66, Døstrup 66 73, Nørborg 73 95 (død). 288. Johannes August Claudius Wernich, f. i Rinkenæs 1855; Brarup 1885—1902, Ulkebøl 1902 21. — 289. Hans Petersen Wind, f. i Norre Logum 1884; Arrild 1911 17, Døstrup 1917. 290. Hinrich Wolf, f. 1835; Diakon i Krempe 1865, Skast 65—69, Bylderup 69—81, Varnæs 81 1903 (død). 291. Andreas Edvard August Wulff; Branderup 1868 75. 292. Jacob Georg Christian Wulff, f. i Rise 1827; Kateket i Svendborg 1860 65, Adsbøl-Graasten 65—70, Vodder 70 93. 293. Johan Reimer Zerlang, f. i Toftlund 1864; Holbøl 1893 99, Gram 1899. 294. Anders Andersen Orbech, f. i Ribe 1790; Branderup 1822 39, Arrild 39 70 (død).

Præsteembederne i Nordslesvig

i Bogstavorden; de vedføjede Tal henviser til de Numre, som findes i den foregaaende Navnefortegnelse.

Generalsuperintendenten: 74, 146, 218.

Aabenraa, Forstepræst: 87, 229, 18; Andenpræst: 105, 146, 274, 85, 203, 140. Aastrup: 47, 64, 54, 48, 39. — Abild: 125, 239, 215, 37, 230. Adsbøl-Graasten: 297, 186, 261, 75. — Agerskov: 107, 240, 194, 7. Aller: 45, 20, 59. Arrild: 294, 97, 48, 282, 41, 10, 289, 2. Asserballe: 244, 196, 11, 218, 147. Avgustenburg: 100, 189, 18, 85. Ballum: 61, 84, 48, 206, 200, 10. — Bedsted: 285, 268, 275. Bevtøft-Tirslund: 6, 219, 241. — Bjolderup: 26, 179, 127, 199, 99, 43. Bov: 211, 237, 56. Branderup: 291, 29, 11, 12, 93. — Brede: 227, 269, 242, 250, 200. Broager, Forstepræst: 89, 228, 194; Andenpræst: 228, 269, 253, 204. Brons: 260, 198, 108, 42. — Bur-

kal: 79, 182, 46, 255. — Bylderup: 177, 290, 19, 259, 46, 39, 96.
 Daler: 113, 117, 207, 151, 236. — Dybbøl: 57, 94. — Do-
 strup: 287, 134, 145, 289. — Egen: 92, 223, 242, 172. — Em-
 merlev: 14, 170, 284, 141. — Ensted: 237, 13, 166, 235. — Fel-
 sted: 128, 137, 136, 104. — Fjelstrup: 176, 71, 282. — Fole: 82,
 136, 143, 168. — Gram: 226, 44, 196, 293. — Haderslev Marie-
 kirke: Førstepræst: 185, 219, 209; Andenpræst: 44, 164, 4,
 169, 165; Tredjepræst og Hospitalspræst: 144; Gl. Haderslev:
 222, 277, 223. — Hagenbjerg: 68, 66, 55. — Halk: 225, 263,
 149, 160. — Hammelev: 65, 201, 282, 88. — Hellevad-Egvad:
 8, 205, 203, 275. — Hjerpsted: 242, 240, 117, 216, 170, 91, 153.
 — Hjordkjær: 64, 66, 102, 210, 163. — Holbøl: 214, 137, 254,
 29, 293, 276, 280, 5. — Hoptrup: 98, 274. — Hostrup: 60, 285,
 95, 93. — Hviding: 67, 219, 58, 209, 12, 153. — Hygum: 38, 17,
 220. — Højer: 181, 244, 233. — Højrup: 134, 192, 206, 70, 173.
 Højst: 182, 63, 77, 172, 191, 193, 267. — Horup: 256, 29, 16.
 Jels: 246, 258, 183. — Kegnæs: 24, 21, 91, 88, 221. — Ket-
 ting: 101, 187, 278, 240, 166. — Klipleve: 148, 255. — Kvars:
 62, 104, 204, 33. — Lintrup-Hjerting: 234, 139, 75, 197. —
 Lysabild: 22, 279, 157. — Logumkloster: 105, 145, 55, 261,
 238, 140, 3. — Løjt, Førstepræst: 184, 123, 276, 99; Anden-
 præst: 158, 127, 71, 7, 273, 220. — Magstrup: 9, 81, 55, 208. —
 Mjolden: 223, 242, 241, 194, 199, 115. — Moltrup-Bjærning: 36,
 4. — Møgeltønder: 34, 223, 51, 35. — Notmark: 69, 16, 122. —
 Nustrup: 32, 118, 77, 284. — Nybøl: 50, 269, 186, 17. — Nor-
 borg: 130, 287, 282, 283. — Norre Logum: 180, 158, 135, 258.
 — Oksbøl 110, 106, 15. — Oksevad: 81, 272, 117, 215, 258, 53,
 266. — Randerup: 269, 112, 54, 72, 151. — Ravsted: 248, 129,
 273. — Rejsby: 231, 4, 56, 33. — Rinkeæs: 287, 281, 102,
 121, 120, 133. — Rise: 152, 229, 139, 193. — Roager: 162, 31,
 94, 23. — Rødding: 86, 179, 94, 174, 246. — Romo: 97, 112,
 109, 204, 159, 165, 163, 276. — Skast: 290, 78, 143, 51, 123, 200,
 267. — Skodborg: 247, 286, 209, 52, 53. — Skrave: 157, 108,
 171. — Skrydstrup: 161, 272, 29, 160, 249. — Skærbæk: 195,
 158, 111, 43, 108. — Sommersted: 126, 192, 21. — Sottrup: 90,
 161, 134, 25. — Spandet: 250, 132, 40, 175. — Starup-Grarup:
 114, 164, 212. — Stepping-Frørup: 270, 63. — Svenstrup 1,
 245, 232, 23. — Sønderborg: Førstepræst: 190, 76, 278, 142;
 Andenpræst: 186, 264, 174, 25, 197, 142, 28. — Tandslet: 124,
 90, 52, 192, 218, 169. — Tinglev: 30, 138, 159, 46. — Toftlund:
 151, 132, 283, 191. — Tyrstrup-Hjærndrup: 277, 271, 190, 58,
 52. — Tønder: Førstepræst: 49, 146, 150, 261; Andenpræst:
 239, 278, 202, 207, 83. — Udbjærg: 262, 77, 85, 131, 116, 167. —

Uge: 179, 136, 263, 224, 252. Ulkebøl: 73, 130, 161, 287. —
Ullerup: Førstepræst: 156, 117; Andenpræst: 254, 217, 259,
18, 169. Varnæs: 103, 290, 13, 159. Vedsted: 119, 65, 155.
— Vilstrup: 80, 132, 218. Visby: 257, 188. Vodder: 292,
243. Vojens-Jegerup: 27. — Vonsbæk: 178, 213, 113, 189.
Osby: 154, 128, 6, 272, 12. — Oster Lindet: 279, 250, 15, 189,
265. — Oster Logum: 150, 212, 72.
